

SYLVIA.

— Amit nem mondtam el a *Gyujtó*-ban. —

I.

ÉPEN HÚSZ esztendeje, hogy huszárönkéntes voltam Debreczenben és egy esztendővel az önkéntesi szolgálatom előtt történt, hogy a pécsi ügyészség rablógyilkosság gyanujába vett. Arról volt szó, hogy a sásdi szőlők között, egy domboldalon épült kis villában négy késszúrással megsebesítettem egy magányos hölgyet és elraboltam briliánsait, igazgyöngyeit és aranyékszereit.

Két hétig voltam vizsgálat alatt s most, ahogy leírom életemnek ezt a tragikus epizódját, tulajdonképen nem is tudom, ártatlan voltam-e vagy sem. Nem öltem embert, annyi bizonyos; de megöltem és megölhettem volna, ha épen arra kerül a sor. Lehet, hogy csak most gondolom ezt, most, amikor rájöttem arra, hogy az embert néha csak a véletlen, vagy a gyávaság, vagy egyenesen a bűn menti meg attól, hogy olyan merényletet kövessen el erkölcs, erény, társadalmi rend, vagy maga a szentséges emberi élet ellen, amelyre halálbüntetést mér a földi igazságszolgáltatás.

Sokszor írtam már fiatal éveimről. Nem azért, mintha írói babérok után vágnék. Nem. Nyoma sincsen bennem ennek a lelki exhibicionizmusnak, amelyből nagy adag szükséges ahhoz, hogy az ember piacra vigye lelke rejtegetni való meztelen belsejét. Gyermeckorom óta meggyőződéseim, hogy az előkelő lélek zárkozott és irtózik a kíváncsi szemektől. Nem értem, hogy úri ember hogy is lehet író. Én irtóznék attól, hogy a henye fantáziának együgyű meséivel szórakoztassam a bámész és ostoba tömeget, de még inkább szánom azokat, akik a maguk életének kitergetéseivel izgatják a csöcselék buja képzeletét. Nézetem szerint a hivatásos művész és az író sokban hasonlatos ahhoz a szerencsétlen lányhoz, aki testének formáit éjjeli körútra viszi mutogatni, mert író és művész épen így cselekszik a maga egyetlen lelkével. Ha mégis írtam valaha magamról, az csak azért történt, hogy fiaim, hugaim és majdan unokáim tanuljanak abból, rajtam keresztül ismervén meg az embert és mindent, ami az ember körül van. Az írásaimat ők úgy tekinthetik, mint egy részét végrendeletemnek.

Ez okból nem is szépíték semmit sem magamon, sem a személyeken, akik valahogy belejutottak az életembe. Sem türelmem, sem tehetségem nincs az efféle mesterkedéshez. Csak okmányokat és feljegyzéseket adok; jelentéseket az eseményekről. Régen ezt levél formájában írta

volna meg, aki ráért levelezni; ma már lusták vagyunk a levélírára, csak táviratokat váltunk vagy telefonon közöljük a legszükségesebbet. Forma dolga az egész. Amit én írok, mondjuk, emlékirat. Mindegy. Az a lényeges, hogy elolvassák azok, akik számára leírom a dolgot.

Tehát arról az időről van szó, amikor huszonhárom éves voltam és elvégeztem egyetemi tanulmányaimat. Kevés kedvvel és folyton csökkenő ambícióval. Városi életet éltem, de folyton falura vágyakoztam. Lehet, hogy ez valami atavisztikus ösztön volt, amelyet soha sem tudtam kielégíteni. De vakációmát Baranyában egy kicsiny faluban töltöttem, Sásdon, Gundy Miklós nagybátyám házánál. Minden évben legalább három hónapot töltöttem ott s huszonöt éves voltam, amikor Gundy Miklós meghalt. Azóta nem láttam a falut.

Valamit azonban szeretnék erről a faluról mondani. Nemrég — valami ellenállhatatlan vágy hatása alatt — felkerestem ezt a kicsi fészket.

Vonatra ültem és négy órát utaztam egy langyos tavaszi délután. Ezalatt volt időm összeszedni az emlékeimet. Zsebemben volt egy régi kis füzet, amelybe annak idején feljegyeztem napi élményeimet. Huszonöt oldal a füzetben róla szólt, a titokzatos hölgyről, aki a szőlők között lakott. Most már el sem tudnám mondani, hogy milyen volt s hogy mennyire szerettem. A naplóból kell idéznem egyes fejezeteket.

Sylvianak hívták.

Hogy milyen volt Sylvia?

Ezt jegyeztem fel róla akkoriban:

„... Sápadt, vértelen, kékes árnyékokkal átfestett volt ez az arc, csak a szeme alatt égett a láz: a szenvedés, az álmatlanság és a félelem enyhe pirossága. Sötét haja, hosszú, lágyan ívelt koromfekete szemöldöke, lesütött pillái, amelyek félkörben kékes sátorárnyékat borítottak erős, sovány arcsontjaira, kissé széles vértelen szája, mintegy szabályosan kimetszett íjj, éles konturokat rajzoltak az arcába, amely keskeny volt, laposan párnázott és egy keserű vonással tragikussá vált a szája körül. Finoman dekadens, minden hajlásában enyhén megtört, hosszú keskeny paralellogramban felvázolható kissé asszir arc volt ez, semmi nyoma a kerekdedségnek, gömbölyűségnek és egészséges banalitásnak, mintha nem is húsból, hanem porcellánból vagy átvilágított elefántcsontból volna, művészi mesterkedéssel kivágva, híjával minden klaszszikus aránnak és megszokott szépségeideának...»

Valószínűleg gyönyörű teremtés volt, a termete inkább kicsiny, gyermekded gyengéd, vékony és törékeny, de tökéletes arányai voltak. Fűzöt, halcsontos blouzt, de még fűzvédőt sem viselt s ez a pongyolaság akkoriban mindig arcomba kergette a vért. Ez megfejthetetlen kontraszt volt a lényében, ez a mellével szemérmetlenül űzött meztelenkedés, egész egyéniségének diszkrét és finom lágyságával, szemérmességével és tartózkodásával szemben.

Szomorú és halk volt s mintha a mosolygás is fájdalmat okozna

neki, ilyenkor a szemöldökét kissé felhúzta és a bal felső ajkát kissé felgömböcskítette. A szeme csillogott. Égő, fekete, de nedves szeme volt, mintha mindig sírás előtt, vagy sírás után volna.

Ilyen volt Sylvia és én halálosan szerelmes voltam Sylviába.

A vonaton a régi naplójegyzeteket olvastam s az egyik lapon ezt találtam benne :

„... Minden nap meglátogattam őt. Tegnap már délután három órakor türelmetlen voltam a vágyakozástól. Tegnapelőtt kissé gyengélkedett. Egy függőágyon feküdt a terrazon és én megpillantottam selyemharisnyás lábát, majdnem a térdéig. Egész éjjel nem tudtam emiatt aludni. Gyűlöltem, hogy olyan szemérmetlen volt és imádtam, ha arra gondoltam, hogy talán nem is vette észre, hogy micsoda gyönyörűséget okozott nekem. Kiváncsi voltam, vajjon mi lesz ma? Ha ma is így folytatja!...

Reggelre megnyugodtam; de az ebédet nem ettem végig, nem volt étvágyam. Ebéd után aludni akartam. De nem tudtam lehúyni a szemem.

Négy órakor már elindultam hozzá. Szándékosan lassan lépegettem, hogy ne érjek túlkorán oda.

Öreg paraszt ballagott a kanyargós, kocsikeréktől felvágott, göröngyös úton. Két kutya lihegett előtte egy kődobásnyira, kétfelől sűrű bokrok zörrentek olykor-olykor, messziről a nagy fák homályából élesen kifütyült a rigó, az égen egyetlen felhőske sem látszott, olyan nyugodt volt a levegő, mintha nem is volna. A szőlőhegyek élesen rárajzolódtak a mélységes, kékszinű égboltozatra, én csak őt gondoltam, akiért most ezt a keserves hegyi utat járom.

Az öreg paraszt megállt. Fürge ujjával megtörölte a homlokát, füttyentett egyet a kutyáknak, pipára gyujtott és kényelmesen tovább ballagott.

Elértem.

Csendesen köszönt, rászólt a kutyákra, hogy ne szemtelenkedjenek körülöttem és dűnnyögve oldalba rúgta az egyiket, amelyik dühösen vicsorította rám villogó fogsorát.

— Hová, háová, öreg? — kérdeztem, hogy elpalástoljam a kutyákkal szemben érzett gyógyíthatatlan gyávaságomat.

Az öreg elmondta, hogy a hegyre igyekszik, még jól kell kapaszkodnia, amíg a présházat eléri, pedig tűrhetetlen ez a délutáni hőség. Esőt jelent ez — magyarázta komoly figyelmeztetéssel — estére tele lesz felhővel az ég és éjjel csak úgy szakad. Ő már ismeri az időjárást ezen a vidéken, azért jobb lesz, ha nem maradok künn éjtszakára, ha esetleg ez lett volna a szándékom.

Megköszöntem a tanácsot és egy mellékútra vágtam, amely az ő villája felé kanyarodott.

Már láttam a léckerítést, a hosszú, sűrűn beültetett alléét s a végében azt a kis házat; piros volt a teteje, barnára festve a faoszlopai,

cifrán kifaragva mindegyik, kis fehér filagória volt, épen egy asszonynak való, egy álmodozó, bohó kis asszonynak, virág, könyv és képek tanyája.

Tudtam, hogy vár engem. Ott fog ülni a virágjai között, mellette egy öregasszony tipeg, roppant kerti szerszámokkal felfegyverkezve, melyekkel a rózsákat metéli egész nap. Amolyan öreg cselédféle, aki mindenkinek parancsol, még az asszonyának is, csak a fiát elő ne hozza az ember, mert akkor kész a sírás. Azt mondja, jó gyerek volt, szép, nagy, de huszárkorában leesett a lóról és megrepedt a koponyája.

Oda értem... Az asszony zavart volt örömeiben, mint egy kis lány, valósággal leányformája is volt, fehér kalaposan, világos ruhában kék selyemmel a derekán.

— Vártam — csak ennyit mondott — már régóta vártam.

Az öregasszony megsimogatta a karomat és elmondta, hogy ilyen magas volt a fia is, épen ilyen magas, csak erősebb, persze, azt meg-edzette a sok... Aztán eltipegett, hogy frissítőt hozzon.

Este lett...

A föld elhallgatott, a hegyek barna tömegében nem volt megkülönböztethető fa, ház és szőlő... a hold a felhők között úszott, mint egy fehér hattyú... a hosszú alléen ketten bolyongtunk... ő szebb volt, mint valaha. Minden békés volt és csendes. A tücsök szünet nélkül ciripelt, a szúnyogok a fülünk mellett dünyögtek... távolról kocsi-zörej hallatszott, azután az is elhallgatott. Mi is alig tudtunk beszélni, féltünk a szűz csendet megzavarni.

Az öreg asszony utánunk sietett. Hogy az ő csöpp asszonya már megint nem vigyáz magára; — itt hozza a kabátkát. Felsegítette asszonyára és figyelmeztette, hogy hiába van már most jól felöltözve, a hűvös levegő hosszas belélegzése is megárthat... ne menjünk messzire.

— Látja — szólalt meg az asszony — ez a vén csont nagyon szeret engem. És ezzel boldoggá tesz.

— Magát mindenki szereti — jegyeztem meg gyáván.

— Igen, mindenki szeret. A cselédeim, a kutyám, a virágaim s szeretnek ezek a vén fák, itt a tó körül; hallom a diszkrét köszöntésüket, ha ide jövök, a suttogó, lágy beszédöket, látom a lombjaik ölelgető hajlongását; nekem susognak, nekem illatozzák édes kilélegzésöket, nekem állják el a nap izzó sugarait... kizárólag csak nekem... Azért szeretek itt lenni... tolakodó ember ide be nem jön, fárasztó udvariasággal nem kell senkit fogadnom, nem kell a mások ostoba hizelgéseit, konvencionális bókját hallgatnom, élhetek úgy, ahogy nekem tetszik; úgy eszem, úgy alszom, úgy futkározom, ahogy akarok. S félek, mikor eljön a tél, hogy itt kell hagynom ezt a kis paradicsomot s be kell mennem a városba, ahol a szívem tele van elégedetlenséggel és szomorúsággal!...

Előttünk volt a tó, amelyet két hatalmas fűzfa árnyékolt be, két vén óra a kis víznek, melynek hátán kis csónak ringott s partján eperbokrok susogtak, szüntelen hajlongtak, ringtak, beszélgettek és panaszo-

kodtak ők, a természet szenzitív álmodozói, akik minden érintésre meghajolnak és szenvednek.

Olyan jó kedvünk volt. Engem valami édes varázssal font be az asszony jelenléte . . . Kértem, menjen vissza — ő azt mondta, úgyis sétálni szokott ilyenkor, elkísér a szőleje határáig, itt nem jár senki, aki megbotránkozzék azon, hogy mi olyan jó barátok vagyunk. Számtalanszor megkérdezte, hogy amióta nem látott, hányszor gondoltam reá?

Csak a szeme közé néztem, abba a kék tengersizembe, melyből egy édes, meleg, magasztos lélek fényessége áradt s ő puha, meleg kezével megsímogatta az arcomat s nevetve mondta :

— No, azért nem kell elpirulni. Tehát még jó barátok vagyunk. Mert higgye el, attól a pillanattól fogva, mikor szerelmes lesz valakibe, akkor elkezdi engem feledni, sőt meg fog gyanúsítani és haragudni fog rám — vége lesz a barátságának. De azért mégis inkább azt kívánom, hogy boldog legyen, ha ugyan . . . És itt elgondolkodott egy kissé, bele-nézett a barna hegytömegbe s kételkedő mosollyal folytatta :

— Ha ugyan a szerelem boldogság . . .

S azután . . . még nagyobb csönd után, mialatt én az arcát néztem, mely lassanként mind pirosabbá és pirosabbá vált s a szemét, melyből az őszinteség s a melegség sugárzott, bátran, reszketés nélkül fűzte hozzá :

— Vagy . . . valljuk meg az igazat, hiszen maga úgyis tudná, ha nem is mondanám . . . most még ne legyen szerelmes senkibe. Igen, én ezt jobban szeretném. Nem illik hozzánk a hazudozás, vagy az érzelműség . . .

S amikor már messze jártam a kocsikerekektől felvágott, göröngyös úton s hátranéztem, még mindig ott állt az asszony, kifehérett a sötét lombok közepéből . . . s láttam, hogy utánam néz, kedvesen, egyszerűen, természetesen, mint ahogy a jó barátunk után szoktunk nézni, mint mikor csak a jó barátunk után nézünk . . .

És boldog voltam, hogy nem láttam a lábát. Ez az asszony a föld legtisztább, leggyönyörűbb és legszentebb asszonya. Istenem, ha ő is érezne valamit abból az érzésből, amely most kéjbe meríti egész idegrendszeremet !» . . .

Nem olvastam tovább.

A vonat Sásdra ért s kiszálltam a vasuti kocsiból. Egyszerre csak tele lett a lelkem emlékezettel. Megismertem az állomás körül ültetett göröcsös, poros, ritkalombú akácfákat, a szomszédban zúgó-zakatoló malmot, a derékszögben kanyarodó országutat, a falu tornyát s a temető kis román kápolnáját, amelyet bátyám épített és amelynek márványboltozata alatt pihennek porai.

És eszembe jutott a falu minden népe. A kicsik és a nagyok. Urak és parasztok. A gyerekek, akikkel együtt játszottam; a postáskisasszony, akinek jogászkoromban a vakációk alatt udvaroltam; az öreg levélhordó, aki nemcsak kihordta, de fel is olvasta a leveleket és válaszolt is rájuk

az írástudatlanok helyett. Eszembe jutott a szép patikusné, aki az egyik ügyvédbe volt szerelmes és ezért egyszer túlságos sok morfiumot vett be. Tonio, az olasz betonmunkás is eszembe jutott, Tonio, az akasztófára való hazug, ingyenélő, lócsalábú, kopasz, nyurgatestű, halszemű, ritkabajszú csavargó, aki egész napját a kanális mellett töltötte, hajadonfőn, nagy vörös orrával szimatolva a nedves levegőt. Tonio! Hogy féltem tőle gyerekkoromban és hogy szerettem, amikor már meg tudtam érteni! Szerettem? Irigyeltem őt! Irigykedve néztem, hogy térdig gázol a szürke, bűzös, lomha vízben, kezével fogja el az ezüstpikkelyes halat és a barna, lusta rákot, aztán megsüti és gyönyörködik a rőzse lángjában, a pirosuló hús szagában, nagyot csettint a nyelvével és kéjesen eszik. Azt hiszem, ő volt a legboldogabb ember, akit valaha is láttam életemben.

És Tonio körül egyszerre feltámadtak a mult alakjai. Láttam Maricát, a szép libapásztor lányt, akiért egyszer véresre verték egymást Tóth Jóska, a bíró fia és a segédjegyző. Hogy is hívták a segédjegyzőt? Barna Bandinak hívták, mindig rövid nadrágban és zöld harisnyában járt és sohasem tévesztette el a vadkacsát a vizen. A verekedőket Kelemen István, a korcsmáros választotta szét; nagy, kövér, rekedt hangú ember, aki három feleséget nyűtt el — vajjon még él-e és hányadik felesége van?

Mindenki eszembe jutott. Kádi néni, a vén bábaasszony és Magda bácsi, a kántortanító, Vencel, az asztalos s Kósa Józsi, a gyujtogató. Szegény Józsi! Süket volt és kissé sántított, vörös volt a haja és egy csepp bajusza sem nőtt. A lányok kicsúfolták és ő szerelmes volt a szép Maricába, akiért Tóth Jóska és a segédjegyző összeverekedtek. Józsi különben jó barátom volt és fűzfából pompás tilinkót tudott faragni. A harangozóra, Ambrusra is emlékszem, aki felakasztotta magát és négy apró gyermekére, akikkel együtt játszottam a szénapadláson. Még a nevüket is el tudnám mondani: Pista, Jancsi, Jóska, Gergő. Igaz, egy kis hugocskájuk is volt, Katica, de az nem játszott velünk, mert bénán született. Örökön-örökké egy öreg teknőben feküdt.

És Vicze Miska, a kocsis? Hát Gyuri, a kisbíró? Vajjon élnek-e még? Hányat vitt el közülök a világháború?

Gyalog mentem a faluba, egyedül, lassan bandukolva és boldogan süttetem hátamat a nappal. A kastély elé értem. Hát a kastély bizony nagyon megöregedett. Vakolata lehullt és cserepes teteje mintha félrebillent volna. Kerítése sem állt már a kastélynak, pedig emlékszem, szürkésre festett, tömör, magas téglakerítése volt. Ügylátszik, széthordták a véres, zivataros, gazdátlan időkben. Széthordta a nyomor.

Megborzongtam. Ott benn, az ablak mögött, ott volt az én szobám. Ott olvastam először Shakespearet és Miltont. És eszembe jutott az elveszett paradicsom. Miltoné és az enyém...

II.

Ki volt az az asszony?

A szőlőhegyi fehér villa asszonyát nem ismerte senki. A faluban csak úgy emlegették: a grófné. Csak három hónapot töltött ezen a vidéken, júniustól augusztus végéig, akkor aztán eltűnt. Nem tudta senki, hogy hová és nem tudta senki, hogy valaha visszajön-e még?

Ha bátyámat kérdeztem a titokzatos hölgy felől, a vállát vonogatta.

— Csakugyan grófné?

— Valami lecsúszott mágnás felesége lehet.

— S az ura?

— Azt még nem látta senki.

— Özvegy?

— Vagy afféle.

— Hogyan?

— Talán elvált. Neked jobban kellene tudnod, te mindig a szoknyája szélén ülsz.

— Én csak azt tudom, hogy szép. Szomorú és jó. Nem lehet afféle.

— Nem mondom. De nem szeretem a magányos asszonyokat. Egyáltalában nem szeretem a rejtélyes embereket.

Majdnem haragudtam Gundy Miklósrá, aki gyengédség és hódolat nélkül beszélt szívem asszonyáról. Mástól azonban nem mertem kérdezősködni felőle. De kitől is? Jegyző, tanító, útmester és postakiadó tekintete úgy sem érhetett fel az ő személye magasságáig. Igaz, a postamester egyszer említette:

— Még sohasem kapott levelet a grófné. Miféle ember lehet az, aki sohasem kap levelet, vagy kártyát? Bujkáló ember bizonyára. És aki bujkál, annak oka van bujkálni. Nos? Akinek oka van bujkálni, az nem tetszik nekem.

Ennyi volt az egész, amit tudtam róla. Most sem igen tudnék róla többet mondani. Azon az egy dolgon kívül. De azt majd később. Most, ha visszagondolok rá, feltűnik fiatalságának édes bája s szemének villogó acélos tekintete (hogy ha valami kihozta sodrából, ami igen ritkán történt meg vele). Egész lényének valami eleven, energikus, friss gazdagsága volt és emellett bágyadt, lusta és szomorú a szája, a beszéde, minden mozdulata. Csupa kontraszt. Ūristen, él-e még? Még mindig fiatal lehet és még mindig gyönyörű lehet a férfiak szemében. Igen, olyan férfiszemek számára való szépség volt, ha most visszagondolok rá. Azzal sem voltam soha tisztában, hogy voltaképpen hány éves lehet. Ha néha elnézett a fejem fölött és néhány tömör, kicsiszolt, rövid mondatban megnyilatkozott az élet problémáiról, pillanatnyilag gyanakodni kezdtem, hogy régóta kell gondolkoznia, amíg így megtanult fukarkodni a szóval. Sokszor kellett tévednie, amíg ily biztonságra tett szert a kritikájában. Sokat kellett neki sírni, lázongni, csalódní, amíg ilyen

nyugodttá és mosolygóssá lett fehér, ránctalan, derült arccskája. Ez az asszony túl van már az illúziókon — gondoltam — de még innen a kiábránduláson. Én mindenesetre benne voltam még az illúziók kellős közepében. De ő? Eszembe jutott, hogy ő már többet élt és többet tud, mint én. Erre összeborzongtam és hirtelen meggyűlöltem őt. De ha az arcába néztem, elszégyeltem magam. Nagyon piszkos fantázia kell ahhoz, hogy erről az asszonyról valaki feltételezze a rosszat. De a szenvedést igen. És az asszonyok miért szenvednek? Nos, miért? Mert vétkeznek. Lehetséges, hogy ő is vétkezett?

Ilyenkor megundorodtam önmagamtól és az egész emberi élettől.

— Mire gondol most? — kérdezte egyszer Sylvia, amikor az arcom elkomorodott és fájdalmas ráncokba rángatózzott.

Elpirultam.

Úgy látszik, ő megértette. És szomorúan szólt.

— Nincs igaza. Csak sokat szenvedtem.

— És még mindig fáj.

— Fáj, de nem veszítettem el önmagamat. Ismeri Corneillet?

— Igen.

— Corneille Medeáját?

— Oh!

— Hát én is azt mondom. Mi maradt meg nekem a balsorsban?

Én! Én magam és ez elegendő.

Nem tudtam felelni. Úristen, mit gondoljak róla? Mindenesetre kétségbeejtő, hogy ő már azelőtt is élt, mielőtt én megismertem és megszerettem őt.

Féltékeny voltam és szenvedtem. De ez nagy gyönyörűség volt.

Mindennap meglátogattam. Ő mindennap várt. Keveset beszélgettünk, de boldogok voltunk. Hat hétig naponta három-négy-öt órát voltunk együtt kettesben a szőlőhegyek között, őrizetlenül, nyári meleg, tikkasztó, édes kánikulában, rajta alig egy szál lenge ruha; sokat heverésztünk a pázsiton, mászkáltunk a néptelen utakon, csavarogtunk a néptelen erdők fái között . . . és még csak meg se csókoltuk egymást. Pedig amikor elváltunk, este, langyos nyári estén, sötét lombú fa alatt, fáradtan, éhesen, nem tudtuk egymás kezét elengedni. Görcsösen szorongattuk egymás remegő kezét és lihegve néztünk egymás szemébe. De nem mertem megölelni és ő sem mert erre felbátorítani.

Majd holnap! — gondoltam magamban és összeszorult szívvel, boldogtalanul és reszkető vággyal néztem tovatűnő alakja után . . .

Egyszer arról beszéltünk, hogy jó volna az éjtszakát künn tölteni a domboldalon. Meleg takarókat vittünk magunkkal és kiszemeltünk egy horpadást, amely puha volt s a fák évről-évre lehulló leveleikkel valóságos ágyat vetettek oda.

Elindultunk.

— Ott a nagy fa alatt — mutatott a messzeségbe — jó egy óra járás, de valami ház is van ott s talán kapunk egy pohár tejet. Tejet

vacsorálunk — nevetett izgatottan és sebes lépésben megindultunk a csőszház irányában. — Ha eső lesz — gondoltam — jó lesz a házikó fedele alá menekülni.

Este hét óra volt, amikor a vén fát megközelítettük. Egy keskeny, agyagos gyalogút mentén, pompás sötétzöld rét közepén állt a furcsa öreg fa. Mintha hét-nyolc vékony sudár csavarodott volna össze, olyan a fa törzse. Vastag, csavaros renaissance-oszlop lett belőle, arányos, erős, kigyózó vonalakból összezsavart törzs, amely fölé óriás sátoros lombkoszorú borul.

— Ejnye, de jó lesz ez alá letelepedni! — mondtuk egyszerre és átkeltünk a rét hullámain, hogy a sátor árnya alól nézhessük a messze elhagyott falut.

E pillanatban azonban egetverő gágogással rohant felénk egy csapat kövér liba. Sylvia elszaladt és valósággal megszeppentem én is. A ludak kinyújtott nyakkal, szárnyaikat csapdosva, harcias elszántsággal, sziszegve, kiabálva, rikoltozva tiltakoztak betolakodó személyem ellen. Nem tágitottam. Botommal védekeztem. A libák visszavonultak. Két másodperc alatt kétannyian jöttek. Világos, hogy az előrsők hátramentek s az ellenséges támadást a kút körül heverő főcsapatnak jelentvén, most megerősített sereggel siettek a veszélyeztetett front védelmére.

— A kapitoliumi ludak! — kiáltott felém nevetve Sylvia.

Vitézül álltam az ostromot. A ludak látták, hogy elszánt és durva ellenséggel állnak szemben. Egyszerre a gúnár megfordult és félig futva, félig repülve, a házőrző kutyához liheg.

— A kutyát hívja segítségül! — riadtam fel csodálkozásomban és megszaladtam a csata színhelyéről.

A kapitoliumi ludak diadalmasan gágogtak még kicsit s aztán békésen csipkedték a rét kövér, zöld fűvét. De néhány előrső a fa körül maradt s kémlelve nyújtogatta a nyakát, hogy az idegen szörnyeteg, a tolakodó ember, nem próbál-e újabb támadást a kis majorság ellen.

Sylviaira néztem. Az arca elborult és szepegve szólalt meg.

— Én babonás vagyok. Menjünk vissza.

— Miért?

— Az Isten sem akarja.

— Sylvia!

— Jöjjön kérem, hogy otthon legyünk, mielőtt egészen besötétedik.

Félek.

Keserű és gyűlölködő dac ébredt fel bennem. Ez az asszony megbánta, hogy szeret.

— Menjünk.

És mentünk hazafelé. Útközben Sylvia megállt egy-két bokor előtt, amelyet kecskék harapdáltak. És nekem előadást tartott a kecskékről:

— Látja, a kecskék nem oly ellenségesek, mint a kapitoliumi

ludak. A kecske naiv és jóhiszemű állat. A szegény emberek tehene ő s mint ilyen, demokratikus érzésű és hijján van minden rátarti büszkeségnek. A magántulajdonról olyan nézetei vannak, mint minden szegény ördögnek : minden a másé, ennél fogva természetes, hogy a máséba kell harapnia, a más rétjén legelni s idegen kézből füvet, szénát, fiatal lombot elfogadni : nem jellembé vágó dolog, hanem a létfenntartás ösztöne, megszokott módja a kenyérkeresetnek. Majdnem koldus ő, vagy legalább is szegénylegény, aki abból él, amihez hozzájut. Nem válogat. A törvényeken kívül állónak képzele magát s a paupertas audax elve alapján egzisztenciális kérdésekben nem válogat az eszközök között. Otthon van egy nagytőgyű, vörösfoltos, fehér öreg kecském, akinek szívesen tépegetek új hajtásokat és füvet a nedves árok partjáról. Ez a kecske az anya ; szép kis piros pettyes gödölyéje van, játszi, pajkos, kedves kis jószág, folyton az anyja tőgye körül ugrál s telhetetlen a szopásban. Amikor az öreget etetem, ő is folyton a lombok után kapkod. Ilyenkor az anyja nagyokat dőf rajta és ellődítja a falánk kecske-csecsemőt. Világos, hogy a kicsikének még csak tejjel és pedig kecske-tejjel szabad táplálkoznia — állapítom meg magamban tudományosan. Vajjon a kecske-anyának is ilyen nézetei vannak-e a csecsemők táplálkozásáról? — ezt egyszer megkérdezem valami tudós állatorvostól. Az azonban bizonyos, hogy ha a kecske a két hátulso lábára állva tépegeti a fák, bokrok lombjait, esti szürkületben könnyen táncoló faunak, nimfák után leselkedő, kíváncsi, kalandra éhes Pánnak nézi őt az ember. Holdvilág, erdei csalit, ugránczó kecskék, erdei faunok . . . Ó, mily egyszerű, naiv és fenségesen primitív az egész görög mithológia !

Sylvia lelkesen, izgatottan, szenvedélyesen beszélt, most már tudom, valószínűleg azért, hogy elpalástolja szörnyű zavarát. Akkor valóssággal meggyűlöltem, hogy a kecskéjéről beszél, mialatt én elepedek a vágytól s szerelemtől.

Hazakísértem és éjjel tizenegy órakor majdnem búcsú nélkül hagytam ott a fehér villájában.

III.

Otthon átgondoltam az egészet. Világos, hogy halálosan szerelmes vagyok Sylviába, de nem tudom, hogy mit kell cselekednem. Gyáva voltam, de nem Sylviától féltem, hanem önmagamtól. Magam előtt szégyeltem magam : ami nem ritkaság hiú és szentimentális és nagyon is fiatal uraknál. És nem tudtam, hogy hová jutok azzal, ha bevallom neki szerelmemet s ha Sylvia is szeret. Mi lehet ebből, édes Istenem? Kaland? Sokkal jobban szerettem Sylviát és érzéseim sokkal szentebbek voltak, semhogy ez a gondolat ki tudott volna segíteni. Igaz ! Nagyon fájt, hogy nem maradt velem ott a csöszházban. Pedig az is csak kaland lett volna, vagy legalább is egy olyan viszony kezdete, amelyben már volt részem Bécsben és Londonban, egyetemem alatt. Igaz.

De akkor ott a csavaros törzsű vén fa alatt nem gondolkoztam, csak a vérem forrott, csak a fantáziám működött és csak a fiatalságom követelte jogait. Most már tulajdonképen örülök, hogy nem történt semmi. De hát akkor minek kell történnie? Kérjem meg a kezét?

Újra elszégyeltem magam. Mindössze huszonhárom éves vagyok... és mindig ösztönszerűleg megvettem azokat, akik gyerekkövel elkövették ezt a tragikus ostobaságot. Valósággal jellemtelenségnek tartottam volna, hogy én, aki még eddig egy fillért sem kerestem és még kilátásom sem volt rá, hogy a közeljövőben el tudjam tartani magam, Sylvia egzisztenciáját a magaméhoz kössem. Nevetségesnek és groteszknek találtam az egész gondolatot, de annál jobban kétségbeestem, hogy eszerint sehogysen tudok kielégítő megoldást találni.

Gyerekes vívódások voltak ezek, — most annak látom az egészet — de akkor valósággal megrázták a lelkemet. A boldogság és boldogtalanság végletei között rángatott ez a szerelem és ahogy ágyamban voltam, sírni tudtam volna elragadtatásomban.

Igy multak a percek, a szervezetem fáradt volt és álmos, de a lelkem izgatott, mintha valami előérzet gyötört volna állandóan.

Természetesen akkor úgy éreztem, hogy ez az előérzet nem volt hiábavaló. Az előérzetem nem csalt. Csakugyan történt valami, ami életem legnagyobb szenzációi közé tartozik, akármeddig élek s az életben akármi is történik velem.

Éjfél volt, vagy csak kevéssel mult éjfél. Álmosan és mégis álmatlanul fetrengtem az ágyban. És egyszerre megkoppant az ablakom zsaluja. Felugrottam.

— Ki az?

— Pszt. Én vagyok.

Kinéztem. Az öregasszony volt, Sylvia dajkája. Besuttogta az ablakon, hogy a grófné küldte, az országúton vár a kocsi, menjek ki azonnal.

Nem tudom, mi történt a következő félóra alatt. Csak arra emlékszem, hogy félóra mulva ott voltam a fehér villában Sylvia előtt. Sylvia pongyolában állott előttem. Fehér selyemben és csipkében, fehéren maga is, mint egy égi lajtorján földre alászállott angyal; ott állt sápadtan, szomorúan mosolyogva, csak a fekete szeme ragyogott. Hirtelen eszembe jutott, hogy Sylvia most léphetett ki a fürdőkádból. Olyan volt, mint a tisztaságnak, a jó illatoknak és drága keneteknek alabástrom-edénye. Mint egy jelenés, amelyben tulajdonképen semmit sem tudtam megkülönböztetni: sem a hajának lágy bársonyos fényét, sem a lassan piruló kis fehér arcának hajnalhasadását, sem kezének karrarai fehérségét, sem vállának harmatos rózsaszínét. Az egész jelenségből túlvilági lehellet áradt: ahogy az Isten az embert megfogalmazta. A tiszta, mocsoktalan, testillatú asszony állt előttem, akihez sem a levegő, sem a föld, sem a nedvesség hátán úszkáló makula még hozzá nem tapadt. Úgy éreztem, hogy az éjtszaka is megtisztul és átlátszóvá válik, valami üde, életadó egészséget, vidámságot lehelő légáramlat

nyomul a tudómrre, szebbnek láttam a világot, nagy tervek születtek meg agyamban, egyszerre tíz-húsz-harminc évet felölelő tervek, nótára szerettem volna gyujtani, sírni és kacagni és fontoskodva nagy szavakat kimondani, mert részeg voltam a színek és illatok szimfóniájától, amiben Sylvia gyönyörű, tiszta teste kirezdült a csipke és selyemfelhők közül az ő ártatlan és üde meztelenségében.

Még most is, ahogy visszaemlékszem, még most is felbillenti lelkem egyensúlyát ennek az örömnnek földöntúli kéje.

Átkaroltam és megcsókoltam.

És ő engedte magát.

Nem tudom leírni, micsoda boldogság hasított bele a szívembe.

Még most is reszketek, ha rá gondolok.

... Reggel volt, azt hiszem, nyolc vagy kilenc óra, amikor szelíden elküldött. Megcsókolt és hosszan nézett a szemembe.

— Örökké?

— Örökké.

Elindultam. Visszahívott.

— Egy pillanatra még. Várjon. Mindjárt jövök.

Visszaszaladt a villába, de nyomban újra megjelent és a kezében egy kis ezüstveretes ébenfa szekrényt hozott.

— Ha nem haragszik, megkérem, vigye ezt magával.

— Mi ez?

— Semmi. Csak jobban szeretném, ha ez magánál volna. Majd visszakerem egyszer. Vigyázzon rá, nehogy...

— Nem szabad tudnom, hogy mi van a szekrénykében?

— Ne kérdezze. Apróságok. Semmi az egész. De engem mégis nyugtalanít.

Annyira tiszteltem őt és olyan fogalmaim voltak a lovagiasságról, hogy nem kíváncsiskodtam. Hazavittem a szekrénykét és elzártam egy kommode fiókjába. Aztán végignyúltam az ágyamon és boldog kimerültséggel elaludtam.

IV.

Másnap délután öt órakor már a villa kapujában voltam. Mire odaértem, tökéletesen rendbe jöttem magammal és elhatároztam, hogy megkérem, akar-e a feleségem lenni? A jövő már nem nyugtalanított, úgy gondoltam, hogy Gundy Miklós bátyám egyelőre gondoskodik az egzisztenciámról. Nem fogok a feleségem vagyonából egyetlen fillért sem elfogadni; a legközelebbi tisztújításon megválasztatom magamat szolgabírónak. Az is egy darab kenyér, ha kicsiny és száraz is, de kenyér. És rang. Szolgabíró. Úri pozíció és ugródeszka a képviselőséghez. Képviselő előtt pedig nyitva van az út; csak tehetség, jó név, modor és egy kis szerencse kell hozzá. És ambíció. Azt pedig Sylvia iránt való szerelméből merítem s abból a vágyból, hogy megmutassam: méltó vagyok hozzá.

Méltó leszek hozzá. De tulajdonképen kicsoda is ő és akar-e a feleségem lenni?

Pillanatokra olyan szívdobogást kaptam, hogy meg kellett állanom. Hátha nem is akar? Vagy nem is lehet? Hiszen azt sem tudom, férjes-e vagy nem, van-e gyermeke, családja, apja, anyja, aki beleszólhatna az életébe. Gazdag-e, szegény-e, mágnás asszony-e, jaj Istenem, mégis borzasztó, hogy ilyen titokzatosság veszi körül; — eszembe jutott szegény édesanyám, aki sokszor figyelmeztetett:

— Jól nézd meg fiam azt a leányt, de még az apját, az anyját, az egész rokonságát is vedd szemügyre jól, mielőtt valamit kezdenél vele. Még a sírboltban porladó dédanyjáról is tudd meg, micsoda szerzet volt, mert amondó vagyok...

Szegény jó anyám! Furcsa fogalmi lehetnek neki a szerelemről. Mindegy. Ma megtudok mindent.

Becsöngettem a villa rácskapuján.

Az öreg dajka jött ki.

— Beteg a grófné — súgta ijedt képpel.

— Szent Isten!

— Fekszik. Láza van. Mindig mondtam: vigyázzon magára. Hiába, az éjtszakák hűvösek. És a hideg levegő belélegzése is árt ám az embernek. Nem jó, ha efféle úri nép nyitott ablaknál alszik.

— Hívtak-e orvost!

— Orvost? Kit? A sásdi doktort? Isten ments, hogy a falusi felcser hozzányúljon az ő kényes kis testéhez. Bizza rám úrfi, vagyok én olyan orvos, mint a sásdi kirurgus úr.

— Szeretném látni...

Nem engedett hozzá. Azt mondta, hogy holnap vagy holnapután nézzek erre, ha épen kíváncsi vagyok.

Támolyogva mentem le a völgybe.

Mi ez?

Én nem így képzeltem a dolgot. Ha ő beteg, kinek volna több joga az ágya szélén ülni és mellette az éjtszakát átvirrasztani, mint nekem, az ő vőlegényének? Micsoda kegyetlen zárkózottság ez?

Mire leértem az országútra, már nem aggódtam, nem féltem, nem is gondoltam a betegségére, csak arra, hogy Sylvia nem engedett magához, hogy vissza kellett fordulnom a kapujából, amelyet én a boldogság, a paradicsom és az élet kapujának láttam szerelmes szememmel.

Otthon már bizonyos voltam abban, hogy Sylvia nem is beteg, csak megundorodott tőlem és önmagától. Hogy megbánta, amit tett. Hogy most lelkiismeretfurdalás gyötri, vagy kiábrándult képzeltszerelméből.

Most már csak szenvedtem és gyűlöltem őt. És bosszúra gondoltam. Késő este levelet írtam neki, hogy addig nem keresem, ameddig nem hivat. Legalább is elvártam volna, hogy egy-két szó üzenetet küld, vagy egy-két sornyi levelet ír a megnyugtatómra. Megírtam, hogy

feleségül akartam venni, amiről persze szó sem lehet már a történetek után.

Reggel felé elnyomott az álom. De csak percekig aludtam s amikor felriadtam, rémülten állapítottam meg, hogy az éjjel írt levél elejétől végig gyerekes butaság és vakmerő és durva gorombaság. Aggódni kezdtem érte és a fogam vacogott a félelemtől, hogy Sylvia komolyan beteg.

Kiugrottam az ágyból, felöltöztem és lihegve vágtam neki a szőlő-hegyre vivő útnak. Meg kell tudnom, hogy mi történt vele. Kötelességem, hogy öröködjem az egészsége és az élete felett. Igen! Ez az egyetlen kötelességem, hiszen ő az enyém, a sors rám bízta drága életét és én a férje vagyok neki.

Futottam. Árkokat és túskebokrokat ugráltam át, hegynek föl, hegynek le rohantam, hogy toronyiránt hamarabb érjem el a villát.

Huszonöt-harminc perc alatt ott voltam, csuronzivesen, elviselhetetlen szívdobogással. Lélegzetem elállt, kifulladtam és hörögve kapkodtam levegő után.

Meg kell mentenem őt még a saját akarata ellenére is!

Átmásztam a kerítésen, kutyák rohantak felém és a szőlőpásztor lövést tett rám a szürkés-kék éjjeli sötétben.

— Megállj gazember! — ordított egy ijedt férfihang.

— Segítség! — sikoltott fel az öreg dajka hangja.

Meghökkenem. Ūristen, mit tegyek! Botrány. Még egy lövés. A kutyák elszaladtak. Már megbántam, hogy ide merészkedtem. Magamat nem féltettem, bár fegyvertelen voltam és egy szál bot sem volt a kezem ügyében, nekem már mindegy volt, de hirtelen eszembe jutott — huszonhárom éves voltam! — hogy Sylviát kompromittálom.

Nem tudom, mi történt velem. Elveszítettem józan eszemet. Csak arra gondoltam, hogy nincs jogom Sylviát kompromittálni. Ūgy képzeltem, hogy mindennél nagyobb baj volna, ha a faluban elterjedne a hír, hogy Gundy Miklós öccse éjjel be akart törni a grófné villájába. Sylvia és Gundy Miklós ezt sohasem bocsátának meg nekem, soha, soha, ahogy én ismertem őket. Vagy talán egyszerűen és egész közönségesen gyáva fickó voltam? Lehet. A huszonhárom éves emberek rendszeren nagyon vakmerők testileg — én is számtalan jelét adtam ennek — de erkölcsi dolgokban vagy nagyon határozatlanok, habozók, félszegek és gyávák vagy túlságosan könnyelműek és elhamarkodottak. Legyünk őszinték. A huszonhárom éves ember még nem a maga fejével gondolkodik, sőt minden gondolata hamis és affektált. A vére lázong, erős hangulatai vannak, neki-neki indul és lecsukott szemmel rohan valami veszélynek. De sokszor, épen a legjelentéktelenebb dolgokban egyszerre csak elkezd nagyképűsködni és fonák logikájával kis szempontokért feláldozza az élet legnagyobb érdekeit. Azt mondja, hogy egy úri hölgyet nem lehet kompromittálni és ezen a frázison elcsúszik, mint egy narancshéjon, miután megmászta a Jungfrau hegyormait. Most már én is

érthetetlennek találtam, hogy akkor megfutottam onnan. Vagy talán közönséges gyávaság volt? Egyszerre és érthetetlenül felébredt bennem a tacsókó, a kiskorú suhanc, az anyja után rimánkodó kölyök és megijedtem a csősz puskájától és az ugató kutyáktól?

Mindegy. Tény, hogy elinaltam és lélekszakadva rohantam haza. Mikor már az ágyban fetrengtem, akkor jutott eszembe, hogy Sylvia hálószobájából világosság szűrődött ki az éjtszakába. Sylvia tehát nem aludt. Ébren volt. Miért? Tulajdonképen nagyon érthető és természetes volna. Sylvia beteg, tehát álmatlanul tölti az éjtszakát s a dajka virrasztott a lámpavilág mellett. De a dajka kiáltása! Az öregasszony künn volt, valahol a villa erkélyén vagy a virágágyak között, mert a sikoltása egész közletről hallatszott. Vagy nem így volt? Lehet. Én tulajdonképen semmire sem emlékszem tisztán. Csak arra, hogy két lövés dördült el, valószínűleg a szőlőpásztor sütötte el ócska fegyverét, hogy elriassa a tolvajt, akit a kutyák észrevettek, Mégis! Oly furcsa az egész! Sylvia szobája világos volt, a dajka künn volt a kertben vagy az erkélyen, mintha asszonya szobáját őrizné és a kutyák ijedten elloholtak a puskalövésre. Micsoda kaland! Micsoda botrány! Nem tudtam miért, de ezért is haragudtam Sylviára és ezért is gyűlöltem magamat.

Másnap reggel két csendőr állított be hozzám és megkérdezte tőlem, hogy hol jártam az éjjel?

V.

Az előbbiekből kitűnt, hogy milyen ember voltam huszonhároméves koromban, egy évvel az önkéntesi szolgálatom előtt. És most két csendőr jött értem, kérdezősködni, hogy mit műveltem az elmúlt éjtszaka? Bátyám, Gundy Miklós, szerencsére künn volt a falu határában, a cséplésnél, amelyet szeretett a saját esze szerint irányítani. A házban csak egy vén gazdaasszony meg a harangozó volt, Ambrus, aki néhány hétre rá felakasztotta magát a toronyban a harangkötéltre. A kastély előtt épen elhaladt Tonio, a tilinkós és sánta lábával átugrálva az országút víztócsáit, a kanális felé igyekezett hajadonfőn s nagy vörös orrával szimatolva a nedves levegőt.

A csendőrök udvariasan beszélgettek velem. Elmondták, hogy ma hajnalban rablógyilkossági kísérlet történt a hegyen.

Majdnem elájultam.

Négyszer-ötször kellett elmondaniok az esetet, amíg megértettem. Igen, Sylviáról volt szó. Ma hajnalban a községházán megjelent a grófné tehene, hogy az éjjel valaki behatolt a villába és az úrnőt négy készsúrással megsebesítette. Kihallgatták a dajkát és az előadta, hogy a rabló észrevétlen surrant be a házba, elrabolta a grófné ékszerét és amikor asszonya felébredt, készsúrással elhallgattatta. Aztán

menekülni próbált, de a kutyák utánaeredtek. A kutyák ellen a gyilkos revolverlövésekkel védekezett s egérutat vett.

Én közben folyton csak azt kérdeztem, hogy mi történt a grófnővel s a csendőrök négyszer-ötször elmondták, hogy Sylvia eszméletlenül fekszik a kastélyban és hogy felgyógyulásához nagyon kevés reményt fűz a doktor.

Jó félóra kellett ahhoz, hogy végre meg tudtam kérdezni:

— De hát mit akarnak tőlem?

Az egyik csendőr végre szégyenlősen, de nagy komolyan így szólt:

— A dajka azt mondta, hogy a grófnőnek az úrfin kívül senki ismerőse nem volt... Talán az úrfi tudna adni felvilágosítást.

Nyomban elmondtam, hogy az éjjel csakugyan a villa körül jártam. A kutyák megtámadtak. Valaki elkiáltotta magát: megállj gazember! És két puskadurranás.

A csendőrök feljegyezték mindent és egymásra pillantva fontoskodó képpel eltávoztak.

Ma nem bírom tovább ilyen részletesen elmondani, hogy a következő napokon mi történt velem. Másnap már künn volt a faluban a királyi ügyész, a törvényszéki orvos, a vizsgálóbíró és engem minden nap újra és újra kihallgattak. Én folyton csak Sylvia egészsége felől kérdezősködtem s újra meg újra azt a választ kaptam, hogy csak pillanatokra kapja vissza eszméletét és hogy eddig még nem volt kihallgatható.

Az ötödik nap közölték velem, hogy a dajka gyanuja én reám irányul. A dajka elmondta, hogy a grófné megmutatta nekem ékszerdobozát, amelyben nagyértékű gyöngygyakék és briliánsok voltak. És megkérdezték tőlem, hogy mit tudok az ékszerdobozról.

Sohásem tudom leírni és nincs az az író, aki helyesen meg tudná rajzolni azt a rémületet, amit a doboz említése keltett meggyötört lelkemben. Egy pillanat alatt átéreztem, hogy ez a legrettenetesebb katasztrófába sodorhat s ebből a szörnyű helyzetből csak Sylvia szabadíthat ki. De mi lesz, ha Sylvia belehal a sebébe?

A fejemhez kaptam.

— Hogy van a grófné?

— Rosszul — felelt a törvényszéki orvos.

— Életben marad?

— Kétséges.

Leroskadtam. Elvesztettem az eszméletemet. Alig tudtak életre locsolni.

— Az ékszerdoboz... az ékszerdoboz... — hebegtem kétségbeesetten, de többet nem tudtam mondani. Belátom, fölötte gyanús volt, de én hirtelen arra gondoltam, hogy meg kell várnom, amíg Sylviát ki tudják hallgatni. Mert ha csak két-három napig is rajtam van a gyanú, ha az ujságok megírják, hogy Gundy Miklósnál a rablógyilkos-

ság ügyében házkutatást tartotta és ott Gundy Miklós öccsénél megtalálták a grófné ékszerait, akkor mind a ketten, én és a bátyám is, belepusztulunk ebbe a gyalázatba.

Hallgattam. A vizsgálóbíró a vállát vonogatta. Valószínű, hogy csak azért nem tartóztatott le, mert Gundy Miklóst sajnálta s tőle várta a helyzet tisztázását.

Amikor a hatóság emberei elmentek, mindent elmondtam bátyámnak. Gundy Miklós rögtön a vizsgálóbíróhoz sietett és elvitte neki az ékszeres dobozt.

Nem tartóztatott le. De állandóan megfigyelés alatt voltam és örjögve vártam, hogy Sylvia felgyógyuljon és vallomást tegyen mellettem.

Ezek voltak életem legszörnyűbb napjai.

VI.

Sylvia-t csak két hét múlva tudták kihallgatni. Magára a merényletre vonatkozólag megtagadott minden felvilágosítást, de legalább az én fejemről levette a gyanút. Az ügyész és a vizsgálóbíró bocsánatot kértek tőlem és temérdek esetet meséltek a kriminológiából, amikor látszatok és jelek szerencsétlen összetalálkozása miatt ártatlan emberek a legkínosabb helyzetbe kerültek, sőt évekig szenvedték a börtön vagy a társadalmi megvetés mártíromságát.

Engem a dolognak ez a része egy cseppet sem érdekelt. Tele voltam fájdalommal és aggodalommal. Mi oka van Sylvianak titkolózni a merénylet körül és ki lehetett az, akit Sylvia meg akart menteni a börtöntől? És mi az oka annak, hogy azóta Sylvia engem nem enged a közelébe? Csak levelet kaptam tőle, amelyben bocsánatot kér, hogy olyan sok bajt és bánatot okozott nekem. És megírta, hogy én voltam az első és utolsó egyetlen szerelme. És kér, hogy felejtsem el, vagy gondoljak rá szeretettel és szánalommal. Ő most elutazik és nem is jön vissza erre a vidékre soha.

Rövid ideig vergődtem magamban, de az utolsó hetek izgalmai annyira megviseltek, hogy nem erőltettem a vele való találkozást. Bátyám azt az ajánlatot tette, hogy menjek valahová külföldre kipihenni gyötrelmeimet. Ráálltam, csak azt kértem, hogy ő is jöjjön velem.

Néhány hétig Svájcban csatangoltunk, aztán megnéztük Párist és Londont. De sem Páris, sem London nem elégítette ki a fantáziámat. Egy olyan titokzatos, rejtelmes, szívdobogtató szenzáció telítette meg a lelkemet, amely nagyobb volt mint Páris s nagyobb volt mint London. Egy roppant misztikum, egy sűrű, áttörhetetlen fantasztikus titok gyötörte kíváncsiságomat.

S a titkot úgy hívták : Sylvia.

Surányi Miklós.